

Förslag till nya bidragsformer för civilsamhället i Ekerö kommun

Dnr KFN16/66-809

1. Bakgrund till utredning	2
2. Sammanfattning.....	2
3. Inledning.....	3
4. Översyn av bidragsformerna - utgångspunkter	4
5. Vilka steg i bidragsprocessen ingår i översynen?	5
6. Förslag på ekonomiska bidragsformer från och med 2018.....	5
6.1 Priser:.....	5
6.2 Snabb slant	6
6.3 Stöd till föreningars utveckling och kompetens	6
6.4 Aktivitetstöd till barn och ungdomar och funktionsnedsatta.	7
6.5 Aktivitetsbidrag för föreningar	7
6.6. Bidrag till drift av anläggning	8
7. Hur påverkar de nya bidragsformerna nuvarande föreningars förutsättningar till verksamhet?.....	8
Nuvarande bidrag, priser och stipendier	10

1. Bakgrund till utredning

Enligt beslut i Kultur- och fritidsnämnden (dnr 16/66) fick nämndkontor kultur- och fritid i uppdrag att under 2017 utreda hur nuvarande bidragsformer till kulturföreningar kan ändras för att göras mer flexibla, skapa en större mångfald av utförare och därmed en större bredd i utbudet av aktiviteter. Nämndkontoret fick även uppdraget att utreda hur kommunen kan utveckla samverkan med civilsamhället generellt. Ekonomiskt stöd är en av flera förutsättningar för föreningslivets verksamhet. Dessa utredningar pågår parallellt.

2. Sammanfattning

Nämndkontor Kultur och fritid har gjort en översyn som resulterat i ett förslag till hur nuvarande föreningsbidrag, stipendier och priser kan förändras i syfte att skapa ett tydligare bidragssystem som skapar en större bredd i utbudet av aktiviteter och därigenom inkludera fler som deltar i föreningsaktiviteterna. Förslaget presenteras i detta pm.

Den centrala idén i det nya bidragssystemet är att det ska generera fler aktiviteter som kommer invånarna till del. Detta ska uppnås genom att öppna upp möjligheter för fler aktörer än traditionella kulturföreningar att få ekonomiskt stöd för utåtriktade aktiviteter. Förslag till konkreta förändringar blir att privatpersoner kan få stöd genom en stödform som är öppen för ansökningar hela året införs samt att föreningar kan få bidrag till intern kvalitets- och kompetensutveckling.

Ett flertal bidragsformer och stipendier föreslås upphöra och ersättas med andra stödformer. En bidragsform som upphör och *inte* ersätts med annat stöd är; den delen av stöd till studieförbud som går till vuxenaktiviteter (studiecirklar).

Anledningen till att denna stödform föreslås upphöra är att bidragssystemet bör vara likställt och rättvist. Principen som råder för all bidragsgivning till övriga föreningar är att stödet endast går till utåtriktad verksamhet samt till barn och ungdomsverksamhet. Stödet till studieförbunden har hittills inkluderat även vuxenaktiviteter som drivs internt. Den samlade bedömningen är att det nya bidragssystemet kommer skapa bättre och likvärdiga förutsättningar för civilsamhället att verka i.

3. Inledning

Stöd till civilsamhället

Statligt och kommunalt stöd till civilsamhället har en lång tradition i Sverige. Ett starkt civilsamhälle anses vitalisera demokratin och bygga tillitsfulla relationer mellan människor vilka bidrar till ett stabilt samhällsbygge.

Ekerö kommun ger olika former av stöd till civilsamhället, främst till ideella föreningar genom ekonomiska bidrag och subventionerade lokalhyror. Gemensam nämnare för de ekonomiska bidragen är att det finns ett kommunalt intresse av insatsen som civilsamhället gör. Med kommunalt intresse menas att insatsen på något vis ska stärka de demokratiska värdena, eller bidra med andra samhällsnyttiga effekter.

Kultur och fritidsnämndens bidragssystem har funnits sedan 1990-talet. Under åren har olika och nya behov identifierats och uppstått, vilka fram till idag har möts med gamla bidragsformer. I vissa fall har nya bidrag, priser och stipendier tillkommit, med olika syften och kriterier. Det har resulterat i bidragsformer som i viss mån är otydliga och inte likställda. För att tydliggöra och likställa bidragen föreslås förändringar vilka presenteras i denna utredning.

Civilsamhället omfattar många olika krafter som inte endast kommer till uttryck genom det traditionella föreningslivet. För att ta till vara på alla krafter krävs ett förnyat synsätt på hur kommunens stöd till frivilliga aktörer ska utformas. Kraven på ett formellt föreningsbildande som kriterie för stöd utmanas av tidens nya sätt att organiseras sig genom nätverk och tillfälliga konstellationer.

Ekerö kommun ska vara en attraktiv kommun att bo i. En kommun som utmärks av goda möjligheter till möten, deltagande, inflytande och utvecklande fritids aktiviteter och upplevelser. Sådana möjligheter bidrar till en hög tillit och sammanhållning bland människor. Civilsamhället med de ideella föreningarna i spetsen, men även engagerade personer utan koppling till någon förening är i detta sammanhang mycket viktiga aktörer.

Behovet av ett förnyat bidragssystem fyller således två funktioner; 1) att skapa tydliga, transparenta och likställda bidragsformer och 2) skapa bättre förutsättningar för frivilliga aktörer att skapa fritidsaktiviteter och upplevelser och därigenom bredda gruppen av invånare som tar del av dessa. Inkludering är ett ledord i de nya bidragsformerna.

Nya tider, nya förutsättningar

Vi befinner oss i en tid av förändring när det kommer till kulturproduktion, kulturkonsumtion och folkrörelser. Nya mönster för organisering skapas och yttras, genom nätverkande och masskommunikation på internet.

Antalet människor som engagerar sig i de *traditionella föreningsformerna* minskar och nya former för engagemang skapas. Många delar av kulturproduktionen har

ändrats i grunden, både när det gäller skapande och spridning av den. Att t ex producera en film och få publik till den kräver idag endast en mobiltelefon och internet-uppkoppling.

Behovet av kommunalt stöd för kulturell verksamhet ändras i takt med den tekniska utvecklingen. Nya sätt att finansiera kulturverksamhet är på gång att utvecklas. Crowdfunding är ett sådant exempel.

När det gäller fritidsaktiviteter har en utveckling skett där fler kommersiella aktörer erbjuder aktiviteter som föreningslivet tidigare ensam stod för. Att köpa en fritidsaktivitet utan motkrav på engagemang i föreningen attraherar många. Det innebär att föreningslivets ideella arbetskraft minskar. På sikt kan det innebära ett mindre utbud av föreningsdriven och ideell fritidsverksamhet.

Kultur- och fritidsnämndens ambition är att utveckla samverkan med civilsamhället. I takt med att kommunen växer behövs fler attraktiva mötesplatser. Vissa mötesplatser kan med fördel skötas av föreningslivet. För det krävs tydliga samarbetsformer mellan kommun och förening, där ekonomiska bidrag utgör en del.

Kultur och fritidsnämndens övergripande mål är att skapa en bredd i kommunens kultur- och fritidsutbud. Det förutsätter att flera aktörer ges förutsättningar för att arrangera aktiviteter och bidra till kommunens kulturutbud. Ekonomiska bidrag kan vara en förutsättning, stöd till civilsamhället att samverka med kommunen och andra aktörer är andra förutsättningar.

Mot bakgrund av ovan beskriven utveckling pågår i många kommuner en översyn av hur stödet till det civila samhället kan utvecklas för att skapa förutsättningar som passar dagens civilsamhälle.

4. Översyn av bidragsformerna - utgångspunkter

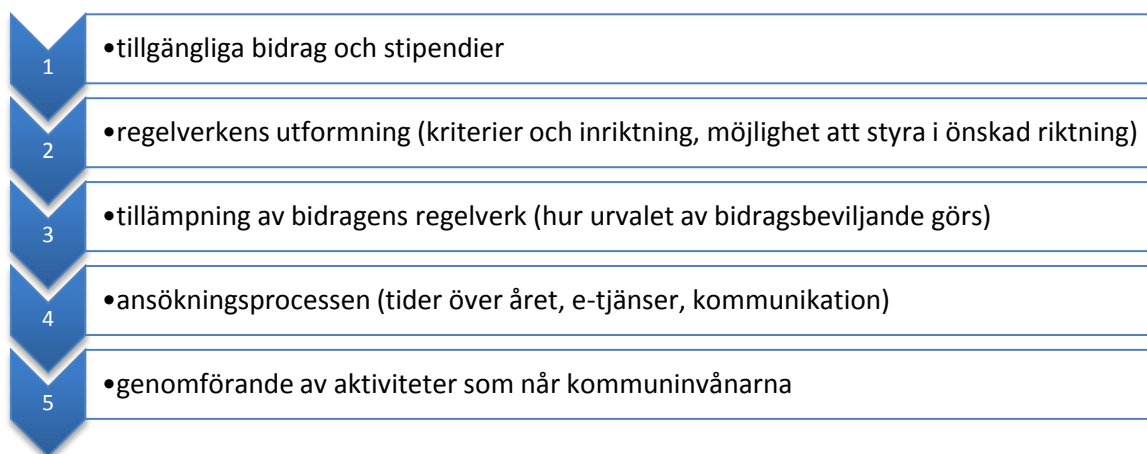
Översynen och förslagen till förändrade bidragsformer tar avstamp i Kulturstrategin och Alliansens plattform 2015-2018, vilka anger:

”Vi vill att ännu fler ska kunna stimulera sin nyfikenhet och kreativitet, få möjlighet till en meningsfull fritid och känna gemenskap med andra genom ett stort utbud av aktiviteter inom ett så brett område som möjligt” (Kulturstrategin).

”Kommunen ska uppmuntra och stödja kulturella aktiviteter på frivillig väg genom främst våra föreningar och byggande av nätverk i kommunen. Aktiviteter för barn och ungdomar ska prioriteras” (Alliansens plattform).

5. Vilka steg i bidragsprocessen ingår i översynen?

Den slutliga mottagaren av civilsamhällets aktiviteter är kommuninvånarna. Innan en aktivitet eller upplevelse som arrangeras av civilsamhället når invånarna är flera delmoment aktiva. Målet är att skapa ett bidragssystem som förenklar för civilsamhället att verka inom fritidssektorn i kommunen. Förändringar som förenklar processen ska eftersträvas på alla nivåer. Nämnden kan påverka fyra av fem nedanstående moment. Denna översyn fokuserar på steg 1 och 2.

6. Förslag på ekonomiska bidragsformer från och med 2018

6.1 Priser:

Årets eldsjäl

Kvarstår oförändrad. Priset syftar till att uppmärksamma och hedra personer som gjort skillnad för kultur- och idrottslivet i kommunen.

Kulturpris och Idrottspris

Mål med priserna: att skapa goda förebilder inom kultur- och idrottslivet som inspirerar andra till utveckling.

Syfte: att hedra, uppmärksamma och uppmuntra till fortsatt utveckling för personer som framgångsrikt utmärkt sig inom kultur- eller idrottslivet.

6.2 Snabb slant

För vad? Utåtriktade projekt, aktiviteter eller upplevelser som bidrar till ett breddat fritidsutbud i kommunen.

Vilka kan få? Privatpersoner från 13 år, nätverk och föreningar.

Mål med bidraget: Att öka invånarens möjlighet till delaktivitet och inflytande, att skapa en ökad bredd i fritidsutbudet och att inkludera fler invånare i en aktiv fritid.

Syfte: Att underlätta för civila aktörer att förverkliga spontana idéer och ge nya aktörer möjlighet till att arrangera.

Bidraget ersätter: Inget. Snabb Slant för vuxna är ett tillägg till Snabb slant ung.

6.3 Stöd till föreningars utveckling och kompetens

För vad? Föreningars interna kvalitets- och utvecklingsarbete som syftar till att tillgängliggöra samt kvalitets- och kompetens-höja verksamheten. Bidrag ges inte för inköp av utrustning och material.

Vilka kan få? Godkända föreningar.

Mål med bidraget: att de fritidsaktiviteter och upplevelser som erbjuds till Ekerö kommuns invånare håller en hög tillgänglighet och kvalitet.

Syfte: att ge föreningar bra förutsättningar att utveckla verksamhetens kvalitet och tillgänglighet.

Bidraget ersätter: ungdomsledare- och idrottsstipendium.

6.4 Aktivitetstöd till barn och ungdomar och funktionsnedsatta.

För vad? Fritidsaktiviteter som riktas till barn och unga i åldern 6-20 år samt till aktiviteter för funktionsnedsatta i alla åldrar.

Vilka kan få? Godkända föreningar.

Mål med bidraget: att barn, ungdomar och människor med funktionsnedsättning har god tillgång till kulturella-, idrottsliga och fysiska aktiviteter.

Syfte: att ge föreningar förutsättningar att erbjuda barn och ungdomar en aktiv fritid.

Bidraget är: oförändrat med tillägget funktionsnedsatta.

6.5 Aktivitetsbidrag för föreningar

För vad? *Utåtriktade* aktiviteter, av kulturell karaktär. Med utåtriktad menas öppen för alla i aktivitetens målgrupp att delta i. Interna medlemsaktiviteter faller inte under denna kategori. Begreppet kulturell karaktär ska tolkas brett och inbegriper publika arrangemang, föreläsningar, utställningar, upplevelser och aktiviteter mm, som bidrar till att människor möts.

Aktiviteterna kan vara löpande eller av engångs-karaktär och som kommer invånarna i Ekerö kommun till del. Aktiviteterna ska vara öppna för alla att delta i.

Vilka kan få? Godkända föreningar med verksamhet i Ekerö kommun

Mål med bidraget: Att skapa en bredd i utbudet av fritidsaktiviteter och upplevelser som inkluderar många olika invånare.

Syfte: Att ge föreningar förutsättningar till långsiktig planering av sin verksamhet.

Bidraget ersätter: verksamhetsstöd till kulturföreningar, fri-funk och delar av nuvarande stöd till studieförbund.

6.6. Bidrag till drift av anläggning- redovisas i en separat utredning. Förväntas vara klar 2018.

Mål med bidraget: att ge invånare i Ekerö kommun god tillgång till mötesplatser för kultur- och idrottsaktiviteter.

Syfte: att skapa goda förutsättningar för samverkan mellan kommun och föreningsliv i tillgängliggörandet av mötesplatser.

7. Hur påverkar de nya bidragsformerna nuvarande förenings förutsättningar till verksamhet?

I de flesta fall där ett stöd upphör, övergår stödet till annan form. I dessa fall påverkas inte förenings förutsättningar att bedriva verksamhet.

Nämndkontor Kultur och fritid har gjort uppskattningar kring hur förslagen påverkar förenings förutsättningar att verka i kommunen. En fullständigare analys kommer att göras efter att föreningar har lämnat sina synpunkter på förslaget.

Ungdomsföreningar

Bidragsformen Ungas egna initiativ, ges till ungdomsföreningar för projekt eller verksamhet. Inga ansökningar har inkommit på fem år. Stödet för ökat ungdomsinflytande och delaktighet finns kvar genom Snabb slant, vilket är en stödform som används mer frekvent av unga. Ungdomsföreningar kan fortsättningsvis även söka ”aktivitetsbidrag för föreningar”. Bedömningen är att ungas förutsättningar inte påverkas av att bidraget upphör.

Föreningar med barn och ungdomsverksamhet

Stöd till barn och ungdomsverksamhet kommer fortsätta oförändrat. Dessa förenings förutsättningar ändras inte.

Pensionärsföreningar

Bidragen till pensionärsföreningar upphör att vara medlemsbaserade och övergår till att vara aktivitetsbaserade. Det innebär att pensionärsföreningar inte längre får bidrag för *antal medlemmar*, stödet baseras istället på uppskattade kostnader för aktiviteter de arrangerar.

Pensionärsföreningar kan fortsättningsvis söka bidrag för utåtriktade verksamheter genom ”aktivitetsbidrag för föreningar”. De nya bidragsformerna ger pensionärsföreningar ökade utvecklingsmöjligheter för utåtriktad verksamhet. I den gamla bidragsformen begränsas storleken på stödet efter antalet medlemmar.

De delar av verksamheten som är intern och endast riktas till medlemmar kommer inte få fortsatt stöd. De nya bidragsformerna påverkar förenings förutsätter beroende på vilken inriktning föreningen har.

Föreningar för funktionsnedsatta

Nuvarande bidragsform riktas till riks- och regionsföreningar (förbund) för funktionsnedsatta. Storleken på stödet baseras på antalet medlemmar som är bosatta i Ekerö kommun. Föreningarnas inriktningar skiljer sig åt. En del föreningar genomför aktiviteter och andra är intresseföreningar som driver medlemmarnas rättighetsfrågor.

De föreningar som bedriver aktiviteter kan för dessa söka i de nya bidragsformerna. Stödet till föreningar/förbund som är intresseföreningar kommer att upphöra då verksamheten inte ligger inom ramen för Kultur- och fritidsnämndens ansvarsområden.

Studieförbund

Studieförbundens verksamhet för barn och unga kan fortsättningsvis få stöd genom bidraget ”aktivitetstöd till barn och ungdomar och funktionsnedsatta”.

För utåtriktade aktiviteter kan de fortsättningsvis söka ”aktivitetsbidrag för föreningar”.

I de gamla bidragsformerna för studieförbundens barnverksamhet utgår endast ekonomiskt stöd för personer i åldern 6-12 år. Med den nya stödformen kan studieförbunden få stöd för barn och ungdomar i åldern 6-20 år. Däremot minskar beloppet från 16 kr/ person till 10 kr.

För den utåtriktade, publika verksamheten kan studieförbunden fortsättningsvis söka ”aktivitetsbidrag till föreningar”.

En förändring blir att bidragen till *studiecirkelverksamhet* för vuxna kommer att upphöra och ersätts inte av annan stödform. En effekt av detta, är sannolikt att kostnaderna för deltagarna ökar med motsvarande bidragsbortfall. Exempel; en studieverksamhet (cirkel) som pågår 10 gånger, 2 timmar per gång innebär ett förlorat stöd för studieförbundet med *160 kr* per person och cirkelverksamhet (bidraget som utgår är 16 kr/person och studietimme).

Studieförbundens taxor för lokalhyror är fortsatt lägre än övriga föreningar.

Kulturföreningar

Föreningar som bedriver en utåtriktad, publik verksamhet inom musik, sång, teater, konst, foto, film, föreläsning, litteratur, dans, hembygdsvård, med mera kommer fortsättningsvis kunna söka stöd för det med samma kriterier som i nuvarande bidragsform.

Övriga ideella föreningar som är godkända

Övriga ideella föreningar som är godkända kan söka bidrag för utåtriktad verksamhet som innebär att människor möts.

Bilaga 1.

Kultur- och fritidsnämndens nuvarande bidragsformer för kulturell verksamhet

Nuvarande bidrag, priser och stipendier

Kultur- och fritidsnämnden har fyra olika bidragsformer till kulturföreningar och ett antal stipendier och priser till privatpersoner som är aktiva i föreningslivet.

Ett grundkrav för att få ekonomiskt stöd idag är att föreningen är en *godkänd förening* enligt rådande regelverk samt har ett organisationsnummer. Det är den *utåtriktade verksamheten* som är bidragsberättigande. Ett undantag finns angående utåtriktad verksamhet. Det gäller bidraget ”särskilt verksamhetsstöd till kulturföreningar”, där även bidrag ges till föreningars interna aktiviteter.

Verksamhetsstöd till kulturföreningar

Bidraget ges till föreningar för utåtriktade kulturarrangemang. Bidraget bekostar offentliga arrangemang och projekt. Prioriteringar görs idag för; barn och ungdomsaktiviteter, arrangemang som levandegör kulturhistoriska miljöer och aktiviteter/arrangemang som sker i samverkan samt aktiviteter som är nyskapande.

Särskilt verksamhetsstöd till kulturföreningar

Bidraget ges till pensionärsföreningar och riks- och regionsföreningar för funktionshindrade, med medlemmar bosatta i Ekerö kommun. Stödet ges för administrativa kostnader och möjliggörande av *interna aktiviteter* för medlemmarna. Storleken på stödet beräknas efter medlemsantalet i respektive förening.

Denna bidragsform används också för stöd till föreningar som driver vissa anläggningar i kommunens ytterområden som ansetts vara särskilt viktiga som mötesplatser.

Stöd till studieförbund

Bidraget ges till studieförbund vars centrala organisation är godkänd för erhållande av statsbidrag från Folkbildningsrådet.

Bidrag till studieförbunden ges till studieverksamhet och folkbildningsverksamhet och publika arrangemang. Nuvarande stöd till studieverksamhet och folkbildningsverksamhet går till både barn- och ungdomsaktiviteter och aktiviteter för vuxna.

Bidraget delas in i två grupper, *ett volymbidrag* samt ett *utvecklingsbidrag*. *Volymbidraget* ges för *studiecirklar, kulturprogram* och annan *folkbildningsverksamhet* som omräknas till studietimmar. Dit räknas de utåtriktade regelbundna aktiviteter.

Utvecklingsbidrag ges till kulturarrangemang av öppen, publik karaktär som är av engångskaraktär.

Fri-funk

Bidraget ges till föreningar för aktiviteter för funktionsnedsatta barn och ungdomar. Endast två bidrag har betalats ut under fyra år.

Ungas egna initiativ

Bidraget ges till ungdomsföreningar för utåtriktad verksamhet och aktiviteter som arrangeras av unga för unga.

Snabb slant

Bidraget ges till ungdomsföreningar eller privatpersoner, maxålder 23 år. Stipendiet ges förutåtriktade och publika arrangemang eller projekt.

Kultur-, ungdomskultur-, ungdomsledar- och idrottsstipendium

Ges i syftet att uppmuntra för *utbildning, förkovran* eller *forskning* inom kultur eller idrottsområdet.

Årets kulturpris och årets idrottsprestation

Ges i syftet att uppmärksamma insatser inom alla områden av kulturell och idrottslig verksamhet.

Årets eldsjäl

Ges i syftet att uppmärksamma insatser inom alla områden av kulturell- och idrottslig verksamhet. Utdelas till personer som ideellt bidragit till utveckling av kultur- och idrottslivet i Ekerö kommun och/eller som bidragit till en ökad samverkan mellan föreningar/organisationer.